



Projekt z dn. 8 czerwca 2017 r.

Sprawozdanie roczne z realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 w 2016 r.

- **Państwo członkowskie:** Rzeczpospolita Polska (PL)
- **Nazwa Programu Operacyjnego i nr CCI:** Pomoc Żywnościowa, 2014PL05FMOP001
- **Okres, za który składane jest niniejsze sprawozdanie:** 01.01.2016 r.-31.12.2016 r.
- **Data konsultacji z partnerami społecznymi:** *Do uzupełnienia*

1. Informacje wprowadzające ogólne

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 jest realizowany w Polsce od grudnia 2014 r. Jego wdrażanie przebiega etapowo w formie odrębnych podprogramów. Należy dodać, że poszczególne podprogramy nie pokrywają się z latami budżetowymi.

Pierwszy, krótki trzymiesięczny podprogram wdrażany był w okresie od grudnia 2014 r. do lutego 2015 r. Dane odnoszące się do grudnia 2014 r. zostały przekazane do Komisji Europejskiej w sprawozdaniu rocznym za 2014 r. w dniu 29.06.2015 r. Analogicznie w roku 2015 realizowano częściowo Podprogram 2014 oraz Podprogram 2015. W 2016 r. w okresie od stycznia do czerwca wdrażany był Podprogram 2015, a następnie od sierpnia do grudnia Podprogram 2016, przy czym będzie on realizowany do końca czerwca 2017 r. W związku z powyższym, dane przedstawione w niniejszym sprawozdaniu odnoszą się do następujących przedziałów czasowych: styczeń-czerwiec 2016 r. oraz sierpień-grudzień 2016 r. (łącznie okres 11 miesięcy).

2. Wdrażanie

2.1. Informacje w zakresie wdrażania programu odwołujące się do wspólnych wskaźników dotyczących częściowo lub w pełni zakończonych operacji

W PO PŻ przewidziano następujące 3 typy operacji:

- I. Zakup żywności przez ARR w procedurze zamówień publicznych
- II. Dystrybucja żywności wraz ze środkami towarzyszącymi



III. Pomoc techniczna

2.1.1. Dystrybucja produktów żywnościowych

W okresie od stycznia do czerwca 2016 r. organizacje partnerskie kontynuowały rozpoczętą w maju 2015 r. dystrybucję artykułów spożywczych w ramach Podprogramu 2015., tj. łącznie 16 produktów z następujących grup:

- produkty skrobiowe: makaron świderki, ryż biały, kasza jęczmienna, płatki kukurydziane, kawa zbożowa;
- produkty owocowe i warzywne: groszek z marchewką, koncentrat pomidorowy, dżem truskawkowy, sok jabłkowy;
- produkty mięsne: mielonka wieprzowa, klopsiki w sosie własnym;
- produkty mleczne: mleko UHT, ser podpuszczkowy dojrzewający, ser topiony;
- cukier biały;
- olej rzepakowy.

W okresie od sierpnia do grudnia 2016 r. dystrybuowano 16 artykułów spożywczych z następujących grup:

- produkty skrobiowe: makaron jajeczny, ryż biały, herbatniki;
- produkty owocowe i warzywne: groszek z marchewką, fasola biała, koncentrat pomidorowy, powidła śliwkowe ;
- produkty mięsne: gulasz wieprzowy z warzywami, filet z makreli w oleju, szynka drobiowa, szynka wieprzowa, pasztet wieprzowy;
- produkty mleczne: mleko UHT, ser podpuszczkowy dojrzewający;
- cukier biały;
- olej rzepakowy.

W dystrybucję żywności w okresie styczeń-czerwiec 2016 r. zaangażowane były 3 ogólnopolskie organizacje partnerskie: Federacja Polskich Banków Żywności (FPBŻ), Polski Komitet Pomocy Społecznej (PKPS) oraz Polski Czerwony Krzyż (PCK). Za dystrybucję żywności odpowiadały 69 OPR (banki żywności, oddziały okręgowe PKPS/PCK) oraz 1 439 OPL (m.in. lokalne stowarzyszenia i fundacje, oddziały rejonowe PKPS/PCK).



Tabela 1. Organizacje partnerskie w okresie styczeń-czerwiec 2016 r.

Organizacja	Liczba OPR	Liczba OPL	Razem w sieci danej organizacji
Federacja Polskich Banków Żywności	32	1 154	1 186
Polski Komitet Pomocy Społecznej	28	250	278
Polski Czerwony Krzyż	9	35	44
Razem	69	1 439	1 508

We wrześniu 2015 r. przeprowadzono konkurs na wybór organizacji partnerskich o zasięgu ogólnopolskim lub ponadregionalnym na potrzeby Podprogramu 2016. W marcu 2016 r. przeprowadzono również konkurs uzupełniający, w wyniku którego do realizacji Podprogramu 2016 przystąpiła ponownie Caritas Polska, która jako jedyna złożyła ofertę w konkursie. W związku z powyższym w dystrybucję żywności w okresie sierpień-grudzień 2016 r. zaangażowane były ponownie 4 ogólnopolskie organizacje partnerskie.

Tabela 2. Organizacje partnerskie w okresie sierpień-grudzień 2016 r.

Organizacja	Liczba OPR	Liczba OPL	Razem w sieci danej organizacji
Caritas Polska	25	677	702
Federacja Polskich Banków Żywności	32	1 257	1 289
Polski Komitet Pomocy Społecznej	27	300	327
Polski Czerwony Krzyż	9	57	66
Razem	93	2 291	2 384

Należy zwrócić uwagę, że przyrost nowych organizacji partnerskich pomiędzy Podprogramem 2015 a Podprogramem 2016 wyniósł 876.

2.1.2. Działania towarzyszące

W ramach Podprogramu 2015 oraz Podprogramu 2016 organizacje partnerskie realizowały działania towarzyszące, zgodnie z Programem Operacyjnym objęte dofinansowaniem ryczałtowym, mające na celu wzmocnienie samodzielności i kompetencji w prowadzeniu gospodarstwa domowego, obejmujące warsztaty kulinarne prezentujące sposoby przygotowywania posiłków i wykorzystania artykułów spożywczych,



warsztaty dietetyczne i w zakresie zdrowego żywienia, warsztaty edukacyjne, propagujące zasady zdrowego odżywiania i przeciwdziałanie marnotrawieniu żywności oraz warsztaty edukacji ekonomicznej z zakresu właściwego zarządzania budżetem domowym.

Zestawienie liczby działań towarzyszących i ich uczestników przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 3. Zestawienie liczby działań towarzyszących oraz liczby uczestników w podziale na organizacje partnerskie

Organizacja	Liczba działań towarzyszących	Liczba osób uczestniczących w działaniach towarzyszących
Caritas Polska	349	7 912
Federacja Polskich Banków Żywności	4 004	59 593
Polski Komitet Pomocy Społecznej	984	15 524
Polski Czerwony Krzyż	341	14 907
Łącznie	5 678	97 936

Tabela 4. Uczestnicy działań towarzyszących w podziale na grupy odbiorców końcowych

Organizacja	Liczba kobiet	Liczba migrantów i osób obcego pochodzenia	Liczba niepełnosprawnych	Liczba bezdomnych	Liczba bezrobotnych	Liczba pozostałych osób
FPBŻ	45 776	1 554	6 451	2 330	22 734	28 287
Caritas	5 055	10	385	1 007	0 ¹	6 510
PKPS	11 701	275	3 585	727	3 065	7 565

¹ Wartość „0” wynika wyłącznie z faktu, iż od Podprogramu 2016 liczba osób bezrobotnych nie jest uwzględniona w sprawozdawczości. Wartości sprawozdane w tej kolumnie przez pozostałe organizacje dotyczą wyłącznie okresu styczeń-czerwiec 2016 r. (Podprogram 2015). Caritas przystąpił do Podprogramu 2016. Wartość „0” wynika wyłącznie z braku danych – nie oznacza, że wśród uczestników działań towarzyszących nie było osób bezrobotnych.



PCK	9 568	22	1 390	74	2 900	10 521
Razem	72 100	1 861	11 811	4 138	28 699	52 883

Łączna liczba działań towarzyszących przeprowadzonych na terenie całego kraju w 2016 r. to 5 678. Uczestniczyło w nich łącznie 97 936 osób, co stanowi ok. 8,2% łącznej liczby osób potrzebujących, które otrzymały pomoc żywnościową w 2016 r.

W działaniach towarzyszących w Podprogramie 2016 chętniej uczestniczyły kobiety, stanowiąc aż 73,6% wszystkich uczestników. Dość liczną grupą odbiorców działań towarzyszących były osoby bezrobotne (29,3%). W dalszej kolejności należy wymienić osoby niepełnosprawne (12%). Najmniejszy udział odnotowano wśród osób bezdomnych (4,2%) oraz osób obcego pochodzenia (migrantów, przedstawiciele mniejszości narodowych oraz społeczności marginalizowanych – 1,9%).

Niektóre organizacje partnerskie sygnalizowały trudności z zapewnieniem frekwencji na warsztatach w ramach działań towarzyszących. Jednakże w wyniku współpracy m.in. z ośrodkami pomocy społecznej oraz lepszemu dostosowaniu treści warsztatów do potrzeb poszczególnych grup odbiorców końcowych, zainteresowanie działaniami towarzyszącymi sukcesywnie rośnie. Zgodnie z informacjami przekazywanymi przez przedstawicieli organizacji partnerskich m.in. podczas regionalnych spotkań informacyjno-szkoleniowych realizowanych przez Agencję Rynku Rolnego, organizacje partnerskie coraz chętniej angażują się w prowadzenie działań towarzyszących, przełamując początkowe obawy. Grupa docelowa warsztatów to osoby, które ze względu na swoją sytuację życiową często wykazują postawę wycofania, przez co wymagają szczególnego zmotywowania. Organizacje wskazują, że istotnym czynnikiem zachęcającym do udziału w warsztatach jest np. możliwość uczestnictwa rodziców wraz z dziećmi, co z jednej strony eliminuje potrzebę zapewnienia opieki nad dzieckiem, a z drugiej stanowi istotny element integrujący członków rodzin. Ponadto organizacje partnerskie sygnalizowały, że zmienia się stopniowo podejście osób najbardziej potrzebujących do warsztatów edukacji ekonomicznej. Początkowe przekonanie, że warsztaty są nieprzydatne, m.in. z uwagi na ograniczone środki finansowe, którymi dysponują odbiorcy końcowi pomocy żywnościowej („Czym mam zarządzać skoro mam niewiele?”), ustępuje z uwagi na praktyczny wymiar warsztatów, np. odnośnie unikania pułapek związanych z zaciąganiem kredytów, racjonalnego planowania wydatków, itp.



Część organizacji partnerskich w realizację działań towarzyszących angażuje własną kadre, inne muszą korzystać z pomocy wykonawców zewnętrznych, np. trenerów czy dietetyków. Duże znaczenie odgrywa w tym przypadku również współpraca z podmiotami lokalnymi (np. angażowanie znanych miejscowo osobistości podczas warsztatów kulinarnych). Organizacje oceniają, że środki, którymi dysponują na prowadzenie działań towarzyszących pozwalają im na objęcie warsztatami ok. 10% odbiorców pomocy żywnościowej.

Zidentyfikowane trudności w wdrażaniu Programu

1) Niedostosowanie podziału ilości żywności na województwa do liczby osób uprawnionych

Wielokrotnie zgłaszanym problemem był podział ilości żywności przypadającej na poszczególne województwa. W niektórych przypadkach odnotowano nadwyżki żywności w stosunku do liczby uprawnionych osób potrzebujących (np. w województwie śląskim), w niektórych zaś niedobory (np. w województwie podkarpackim). Organizacje partnerskie w niektórych przypadkach nadwyżek żywności, przekazywały je do innych OPL, w obrębie tego samego województwa, które były w stanie podjąć się jej dystrybucji. Organizacje partnerskie wielokrotnie informowały Instytucję Zarządzającą o potrzebie zweryfikowania procentowego podziału wartości pomocy żywnościowej na województwa w kolejnym podprogramie. Należy podkreślić, że na ten problem zwracały uwagę wszystkie ogólnopolskie organizacje partnerskie realizujące PO PŻ w 2016 r.

Należy podkreślić, że podział żywności dokonywany w oparciu o wskaźniki przewidziane obecnie w Programie Operacyjnym, tzn. wskaźnik ubóstwa relatywnego, wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej oraz wskaźnik niskiej intensywności pracy, sprzyja występowaniu nadwyżek lub braków żywności w poszczególnych regionach ponieważ nie uwzględnia faktycznej liczby osób uprawnionych do otrzymania pomocy żywnościowej w danym województwie.

Ponadto alokacja pomocy żywnościowej w oparciu o podział administracyjny Polski stanowi istotne utrudnienie w dystrybucji żywności przez jedną z ogólnopolskich organizacji partnerskich – Caritas Polska. Struktura organizacyjna Caritas opiera się bowiem na podziale diecezjalnym, a nie wojewódzkim, co generuje trudności logistyczne oraz sprawozdawcze (wynikające m.in. z lokalizacji poszczególnych magazynów zaopatrujących gminy na obszarze dwu lub więcej województw).



2) Niedostatecznie rozwinięta sieć organizacji partnerskich i występowanie tzw. białych plam czyli gmin nieobjętych procesem dystrybucji żywności, ograniczone możliwości operacyjne organizacji partnerskich

W ramach bieżącego monitoringu wdrażania Programu Operacyjnego, Instytucja Zarządzająca wykorzystuje narzędzie sprawozdawcze – Centralną Aplikację Statystyczną (CAS) do pozyskiwania danych bezpośrednio od ośrodków pomocy społecznej. System CAS został zaprojektowany jako narzędzie sprawozdawcze podmiotów tworzących system pomocy społecznej, umożliwia cykliczne przekazywanie sprawozdań jednorazowych do wypełnienia przez właściwe jednostki organizacyjne w formie elektronicznej i przekazywanie ich do IZ. Za pośrednictwem CAS, ośrodki pomocy społecznej informują IZ m.in. o liczbie osób, którym wydano skierowania do pomocy żywnościowej, co pozwoliło na identyfikację gmin, które nie uczestniczą w Programie, tj. nie kierują osób uprawnionych po odbiór żywności głównie z powodu braku organizacji partnerskich, które mogłyby podjąć się dystrybucji.

Zgodnie ze zgromadzonymi danymi, udział tzw. białych plam systematycznie maleje – od ok. 38% w czerwcu 2015 r. do 15 % w grudniu 2016 r.

Innym istotnym zagadnieniem jest utrzymujące się zaangażowanie wielu ośrodków pomocy społecznej w charakterze organizacji partnerskich lokalnych (w skali kraju ok. 23%). Należy podkreślić, że szczególnie w małych gminach, gdzie nie funkcjonują podmioty pozarządowe zdolne do realizacji bezpośredniego wydawania żywności osobom najbardziej potrzebującym, ośrodek często podejmuje decyzję o przystąpieniu do Programu, aby zapewnić najuboższym mieszkańcom pomoc żywnościową. Dla ośrodków pomocy społecznej zaangażowanie w PO PŻ niejednokrotnie oznacza obciążenie dodatkowymi obowiązkami jak również konieczność zatrudnienia pracowników.

Instytucja Zarządzająca wielokrotnie informowała zarówno OPS-y jak i organizacje partnerskie, tak w oficjalnej korespondencji jak i podczas spotkań, iż w jej opinii nie jest wymagany ani też nie wydaje się możliwym, aby w każdej gminie funkcjonowała organizacja partnerska lokalna. Kluczowym jest natomiast zbudowanie takiej sieci dystrybucji, która pozwoliłaby na objęcie pomocą żywnościową wszystkich uprawnionych w danym powiecie czy szerzej – regionie.

W lutym 2016 r. zdecydowano o przeprowadzeniu konkursu uzupełniającego dla organizacji partnerskich na szczeblu ogólnopolskim i ponadregionalnym, aby zapewnić bardziej rozbudowaną sieć dystrybucji w ramach kolejnego Podprogramu 2016. W rezultacie



do Programu powróciła Caritas Polska, której sieć dystrybucji liczy w Podprogramie 2016 nieco ponad 700 organizacji partnerskich lokalnych.

2.1.3. Najczęściej pojawiające się błędy w realizacji zadań przez organizacje partnerskie na podstawie wyników kontroli Agencji Rynku Rolnego

W wyniku kontroli, ARR sporządza informacje pokontrolne, a organizacje partnerskie są zobowiązane do wdrożenia zaleceń pokontrolnych w wyznaczonym terminie oraz do pisemnego poinformowania ARR o realizacji zaleceń. W celu weryfikacji wdrożenia zaleceń przez organizacje, ARR sprawdza dokumenty potwierdzające podjęcie stosownych działań lub przeprowadza kontrolę uzupełniającą.

W wyniku kontroli prowadzonych przez ARR w 2016 r. stwierdzono częste przypadki nieprzestrzegania standardów dotyczących zamieszczania stosownych informacji na stronach internetowych organizacji partnerskich (o ile je posiadają), np. brak informacji dotyczących realizowanych działań towarzyszących wraz z ich harmonogramem. Ponadto odnotowano przypadki braków w prowadzonej przez organizacje dokumentacji (np. dokument potwierdzający zakup usług transportowych), jak również braku nadzoru nad realizacją zadań przez organizacje partnerskie lokalne – obowiązek przeprowadzenia kontroli dotyczy 10% podmiotów, z którymi organizacja ma podpisaną umowę.

2.1.4. Działania w zakresie informacji i promocji

Za działania w obszarze informowania i komunikacji związanej z Programem odpowiedzialna jest w szczególności Agencja Rynku Rolnego. W 2016 r. ARR zrealizowała zadania, które prezentuje poniższa tabela.

Tabela 5. Działania zrealizowane w obszarze informacji i promocji przez Agencję Rynku Rolnego

Kategoria	Działanie
Materiały informacyjne	Kampania informacyjna polegała na zaprojektowaniu, wydruku i dystrybucji materiałów informacyjnych: - <u>broszura</u> – format A5, 6 str., nakład 100 tys. egz. Dystrybucja podczas seminariów oraz innych spotkań z organizacjami partnerskimi do dalszej dystrybucji dla beneficjentów programu;



	<p>- <u>plakat</u> dot. POPŻ 2014-2020 – format B2, laminowany, nakład 10 tys. egz. Dystrybucja podczas seminariów oraz innych spotkań z organizacjami partnerskimi;</p> <p>- <u>teczka na materiały</u> – format A4 składany, nakład 5 tys. egz. Dystrybucja podczas seminariów.</p>
<p>Publikacje w prasie</p>	<p>Kampania informacyjna dotycząca Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 w prasie odbywa się we współpracy z prasą ogólnopolską (w wersjach papierowych i internetowych) dystrybuowaną płatnie, prasą regionalną i lokalną dystrybuowaną bezpłatnie.</p> <p>Działanie obejmuje artykuły sponsorowane, które składają się z części zawierającej informacje o POPŻ 2014-2020 oraz z wywiadu opisującego realizację działań towarzyszących na różnych poziomach (ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym).</p> <p>Poprzez artykuły prasowe informujemy społeczeństwo o Programie, jego celach i zasadach, korzyściach, źródłach finansowania, z podkreśleniem roli, jaką w realizacji programu odgrywa Unia Europejska. W części zawierającej wywiad znajdują się informacje nt. dobrych praktyk stosowanych przy realizacji programu.</p>
<p>Seminaria informacyjno-szkoleniowe dla organizacji partnerskich regionalnych i lokalnych</p>	<p>Zostało zorganizowanych 10 seminariów w 10 województwach:</p> <p>14.03.2016 Toruń 17.03.2016 Kraków 28.11.2016 Boguchwała 30.11.2016 Gdynia 01.12.2016 Kielce 02.12.2016 Opole 05.12.2016 Łódź 06.12.2016 Bydgoszcz 07.12.2016 Gorzów Wlkp. 08.12.2016 Białystok</p> <p>Łącznie w seminariach uczestniczyło 762 osoby. Byli to przedstawiciele OPO, OPL, OPR, OPS, LGD, Parafii, władz, przedsiębiorców lokalnych oraz wolontariusze.</p> <p>W trakcie seminariów prelegentami byli przedstawiciele: MRPiPS, ARR, OP (zarówno OPO jak i OPR, OPL).</p> <p>W czasie seminariów w Toruniu i w Krakowie zostały przedstawione pozytywne aspekty wdrażania programu poprzez pokazanie dobrych praktyk na poziomie lokalnym i regionalnym, została wyjaśniona istota wdrażanego programu oraz wymogi i zasady, jakie powinny być spełnione przez organizacje partnerskie i odbiorców końcowych.</p> <p>W czasie pozostałych 8 seminariów poruszane były tematy związane z różnymi sposobami realizacji przez OP (na wszystkich szczeblach – OPO, OPR, OPL) działań towarzyszących. Omawiano dobre praktyki, doświadczenia, przykłady rozwiązywania problemów oraz sposoby skutecznej realizacji tych działań. W trakcie seminariów uczestnicy dyskutowali i wymieniali doświadczenia praktyczne pomiędzy sobą. Poruszana tematyka spotkała się z bardzo dużym zainteresowaniem ze strony uczestników.</p> <p>Czas trwania seminarium: 4 godziny.</p>



	W czasie seminarium w Gorzowie Wlkp. został odczytany list, przesłany specjalnie na tę okazję, przez Panią Elżbietę Rafalską, Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.
--	--

Tabela 6. Zestawienie publikacji w prasie lokalnej i regionalnej dystrybuowanej bezpłatnie

Lp.	Tytuł	Nakład tytułu (wersji papierowej)
1	Magazyn Toruński Toronto – bezpłatny tygodnik wydawany w województwie kujawsko-pomorskim na terenie miasta Torunia http://toronto-magazyn.pl/	25 000 egz.
2	Twoje Zagłębie – bezpłatny tygodnik wydawany w województwie śląskie na terenie Będzina, Czeladzi, Sosnowca, Dąbrowy Górniczej, Jaworzna oraz Zawiercia http://www.twojezaglenie.pl/	35 000 egz.
3	Gazeta Echo – bezpłatny dwutygodnik wydawany w województwie mazowieckim na terenie miasta Warszawy, głównie skierowany na dzielnice: stare miasto, Bemowo, Białołęka, Bielany, Legionowo, Targówek, Wawer, Wola http://tustolica.pl/reklama-w-prasie	170 000 egz.
4	Gazeta Kontakt – bezpłatny tygodnik wydawany w województwie zachodniopomorskim, na terenie miast Szczecin, Stargard, Goleniów, Gryfino, Nowogard, Kamień Pomorski, Świnoujście http://www.kontakt-st.pl/index2.html	25 000 egz.
5	Twoja Gazeta – bezpłatny miesięcznik wydawany w województwie pomorskim, na terenie miast : Gdańsk, Sopot, Gdynia, Pruszcz Gdański, Wejherowo http://twojagazeta.pl/	101 000 egz.
6	Pogranicze Lubuskie – bezpłatny miesięcznik wydawany w województwie lubuskim, na terenie miast: Cybinka, Słubice, Sulęcín, Górzycyca, Ośno, Krzeszyce http://pograniczelubuskie.pl/	25 000 egz.
7	Nasz Głos Poznański – bezpłatny dwutygodnik wydawany w województwie wielkopolskim na terenie miasta Poznania http://naszglaspoznanski.pl/o-nas/	25 000 egz.
8	Tygodnik Dzierżoniowski – bezpłatny tygodnik wydawany w województwie dolnośląskim na terenie miasta Dzierżoniowa oraz gmin ościennych http://tygodnikdzierzoniowski.pl/	15 000 egz.
9	Wieści Podlaskie – bezpłatny dwutygodnik wydawany w województwie podlaskim, w miastach oraz gminach ościennych Siemiatycze, Bielsk Podlaski, Hajnówka oraz Białystok	8 000 egz.



	http://www.wiescipodlaskie.eu/	
10	Magazyn KCI – bezpłatny dwutygodnik wydawany w województwie łódzkim, w powiecie kutnowskim wraz z miastem Kutno http://www.kutno.net.pl/	22 000 egz.
11	Extra Ziemia Kielecka – bezpłatny miesięcznik wydawany w województwie świętokrzyskim, na terenie Kielc www.swietokrzyskie24.eu	23 000 egz.
12	Nasz Olsztyniak – bezpłatny tygodnik wydawany w województwie warmińsko-mazurskim głównie w Olsztynie. http://naszolsztyniak.pl/pdf/online	26 000 egz.
13	Nowy Kurier Zamojski – bezpłatny tygodnik wydawany w województwie lubelskim na terenie miasta Zamościa http://www.kurierzamojski.pl/	13 000 egz.
14	Głos Krakowski – bezpłatny dwutygodnik wydawany w województwie małopolskim na terenie miasta Krakowa	20 000 egz.
15	Extra Podkarpacie – bezpłatny dwutygodnik ukazujący się w województwie podkarpackim na terenie miasta Rzeszowa	15 000 egz.
16	Twoja Witryna – bezpłatny miesięcznik wydawany w województwie opolskim na terenie miast Opola i Nysy http://twojavitryna.com.pl/	45 000 egz.
17	Kropka Bezpłatna Gazeta Twojej Dzielnicy – bezpłatny miesięcznik wydawany w województwie małopolskim na terenie miasta Krakowa i Skawiny – materiał dodatkowy plakat POPŻ http://www.kropka-gazeta.pl/	40 000 egz.
RAZEM NAKŁADY TYTUŁÓW PRASY DYSTRYBUOWANEJ BEZPŁATNIE		633 000 egz.

Tabela 7. Zestawienie publikacji w prasie ogólnopolskiej dystrybuowanej płatnie

Lp.	Tytuł	Nakład tytułu (wersji papierowej)
1	Super Express – dziennik ogólnopolski, publikacja ukaże się w wydaniu ogólnokrajowym, w wydaniu piątkowym gwarantującym najszerze dotarcie do czytelnika. http://www.se.pl/	370 000 egz.
2	Rzeczpospolita – dziennik podejmujący tematy społeczne, współpracujący z organizacjami charytatywnymi, jest w największej ilości prenumerowany przez urzędy administracji centralnej, regionalnej i lokalnej a także z jednostkami współpracującymi z ww. urzędami. Publikacja ukaże się w grzbiecie głównym tytułu w wydaniu ogólnopolskim.	75 000 egz.



	http://www.rp.pl/	
3	Dziennik Fakt – dziennik ogólnopolski, publikacja ukaże się w wydaniu ogólnokrajowym. http://www.fakt.pl/	395 000 egz.
4	Przewodnik Katolicki – ogólnopolski tygodnik opinii, podejmujący tematy społeczne, etyczne, polityczne. Tygodnik jest kolportowany w całym kraju, w kościołach, kioskach ruchu oraz sklepach spożywczych, jako kolportaż własny. Po tygodniu od dnia wydania tygodnik za darmo jest rozdawany przy wejściu do kościołów. https://www.przewodnik-katolicki.pl/	23 000 egz.
RAZEM NAKŁADY TYTUŁÓW PRASY OGÓLNOPOLSKIEJ		863 000 egz.
RAZEM NAKŁAD TYTUŁÓW		1 496 000 egz.

Ponadto Instytucja Zarządzająca w związku z rozpoczęciem w sierpniu 2016 r. Podprogramu 2016, zorganizowała w dniu 12 października 2016 r. ogólnopolską konferencję w Warszawie w siedzibie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Celem konferencji była z jednej strony inauguracja nowego etapu realizacji PO PŻ, jak również podsumowanie dotychczasowej jego realizacji i rezultatów. W konferencji uczestniczyło blisko 130 osób z całego kraju, jak również przedstawiciele Komisji Europejskiej. Wystąpienie otwierające obok Pani Elżbiety Rafalskiej, Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wygłosiła Pani Wallis Goelen – Kierownik Komórki ds. Polski, Czech i Słowacji w Dyrekcji Generalnej ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego. W programie konferencji przewidziano dwa panele dyskusyjne poświęcone doświadczeniom lokalnych organizacji partnerskich związanych z praktyką realizacji Programu w obszarze transportu, magazynowania i administracji oraz w obszarze działań towarzyszących. W panelach dyskusyjnych uczestniczyli przedstawiciele organizacji ze wszystkich sieci dystrybucji w ramach czterech organizacji ogólnopolskich (z różnych regionów).

2.2. Informacje w zakresie działań i ocena tych działań w świetle zasad wskazanych w art. 5, ust. 6, ust. 11 i ust. 13 rozporządzenia FEAD nr 223/2014 z dn. 11.03.2014 r.

2.2.1 Koordynacja z EFS oraz innymi istotnymi politykami, strategiami i instrumentami unijnymi, a w szczególności z inicjatywami Unii



w dziedzinie zdrowia publicznego i zapobiegającymi marnotrawieniu żywności

Podstawę realizacji Europejskiego Funduszu Społecznego w latach 2014-2020 w Polsce stanowi Program Operacyjny „Wiedza – Edukacja – Rozwój” oraz 16 Regionalnych Programów Operacyjnych. Działania w obszarze przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu przewidziano w celu tematycznym 9, przy głównym założeniu, że działania na rzecz włączenia społecznego powinny w rezultacie prowadzić do zwiększenia szans na zatrudnienie.

Koordinacja z działaniami finansowanymi z EFS w przypadku PO PŻ występuje wyłącznie w odniesieniu do tzw. działań towarzyszących. W *Wytycznych IZ* umieszczono zapis zobowiązujący OPR i OPL we współpracy z ośrodkami pomocy społecznej, do udzielania odbiorcom pomocy żywnościowej informacji o miejscach, w których mogą one skorzystać z działań w ramach projektów EFS oraz pomocy w korzystaniu z tych działań. Ponadto organizacje są zobowiązane, aby oceniać w uzgodnieniu z ośrodkami pomocy społecznej, czy poszczególne osoby objęte pomocą żywnościową wymagają wsparcia aktywizacyjnego, a także do informowania odbiorców końcowych PO PŻ o możliwości uzyskania wsparcia z EFS w poszczególnych regionach. Warto dodać, że we wzorze skierowania, jakie ośrodki pomocy społecznej wydają osobom uprawnionym do pomocy znalazło się również odniesienie do działań współfinansowanych z EFS. Pracownik ośrodka odznacza na skierowaniu czy dana osoba lub członkowie jej rodziny uczestniczyli w działaniu współfinansowanym z EFS, a następnie w skrócie opisuje jakiego rodzaju były to działania.

Ze względu na konieczność zapewnienia komplementarności działań w ramach EFS, EFRROW, EFRR i PO PŻ powołano grupę roboczą w ramach Zespołu Doradczego ds. Wdrażania PO PŻ, której zadaniem jest m.in. rekomendowanie zasad współpracy pomiędzy beneficjentami EFS a PO PŻ, w szczególności w obszarze komunikacji, na temat osób korzystających ze wsparcia z tych Funduszy w celu wyeliminowania ryzyka podwójnego finansowania i udzielania tego samego rodzaju wsparcia poszczególnym osobom.



2.2.2. Uwzględnianie i promowanie zasady równości kobiet i mężczyzn oraz problematyki płci na kolejnych etapach przygotowywania, programowania, zarządzania i wdrażania, monitorowania i ewaluacji Funduszu, a także w kampaniach informacyjnych i podnoszących świadomość społeczną oraz w ramach wymiany najlepszych praktyk

Ze sprawozdań organizacji partnerskich wynika, że działają one z dbałością o równe traktowanie kobiet i mężczyzn – odbiorców końcowych pomocy żywnościowej. Zasada ta znajduje odzwierciedlenie w dostępie zarówno do paczek i posiłków, jak również działań towarzyszących.

Federacja Polskich Banków Żywności zwróciła uwagę na dopasowanie poszczególnych warsztatów do potrzeb różnych grup odbiorców, w tym rodzin, osób starszych, mężczyzn, kobiet w ciąży oraz karmiących matek, aby zapewnić każdemu uczestnikowi udział w warsztacie, który będzie dla niego interesujący oraz praktyczny.

Polski Komitet Pomocy Społecznej opisał przyjętą praktykę wydawania żywności poza kolejnością kobietom w ciąży oraz osobom niepełnosprawnym, które doświadczają trudności w samodzielnym poruszaniu się.

Na przestrzeganie zasady równego traktowania przy przygotowywaniu materiałów promocyjnych i informacyjnych dla organizacji partnerskich wskazał Polski Czerwony Krzyż. W wyniku przeprowadzonej przez PCK ewaluacji ustalono, że w dystrybuowanych materiałach nie stosowano komunikatów i zwrotów stygmatyzujących którąkolwiek z płci. Ponadto przy realizacji warsztatów z zakresu zdrowego żywienia uwzględniano specyfikę potrzeb dietetycznych kobiet i mężczyzn.

2.2.3. Zapobieganie wszelkiej dyskryminacji w dostępie do Funduszu oraz do wspieranych z niego programów i działań ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną

W Wytycznych IZ w pkt 5 *Minimalne standardy dla organizacji partnerskiej regionalnej (OPR) w obszarze administrowania, które dystrybuują artykuły spożywcze bezpośrednio do osób najbardziej potrzebujących* znalazł się zapis o obowiązku zapobiegania wszelkiej dyskryminacji w dostępie do pomocy żywnościowej, ze względu na płeć, rasę lub



pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Ogólnopolskie organizacje partnerskie oraz współpracujące z nimi organizacje regionalne i lokalne specjalizują się we wspieraniu osób potrzebujących w ramach swojej statutowej działalności. W związku z tym we wszystkich prowadzonych działaniach kładą szczególny nacisk na poszanowanie godności oraz zasadę równego traktowania. Ilustruje to m.in. opisana przez Federację Polskich Banków Żywności praktyka doboru lokalizacji, w których prowadzone są działania towarzyszące w oparciu o ich dostępność dla osób niepełnosprawnych.

Polski Komitet Pomocy Społecznej niektóre działania towarzyszące adresuje do konkretnej grupy odbiorców, np. seniorów czy osób bezdomnych, ale organizuje także działania, w których uczestniczą jednocześnie osoby z różnych grup, np. bezdomni, niepełnosprawni i bezrobotni. Jak podkreśla, uczestnicy działań nie czują się dyskryminowani czy stygmatyzowani.

2.2.4. Uwzględnienie aspektów klimatycznych i ekologicznych w szczególności w celu ograniczenia marnotrawienia żywności oraz wybór rodzajów produktów żywnościowych po uwzględnieniu równoważenia diety osób najbardziej potrzebujących

Przeprowadzając postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego na zakup produktów żywnościowych, przy wyborze produktów kierowano się m.in. ich trwałością – długim okresem przydatności do spożycia, aby zminimalizować ryzyko zmarnowania żywności.

W opisie przedmiotu zamówienia zawarto szczegółowe wymagania dotyczące opakowań artykułów spożywczych objętych zamówieniem, m.in. wykorzystanie papieru jako surowca przyjaznego dla środowiska, relatywnie szybko ulegającego biodegradacji, ponadto nadającego się do przetworzenia i powtórnego wykorzystania. Wymóg możliwości zastosowania recyklingu materiałowego dotyczy wszystkich surowców wykorzystanych do produkcji opakowań dostarczonych artykułów spożywczych, m.in. puszek, kartonów, itp.

W działaniach prowadzonych przez organizacje partnerskie w ramach środków towarzyszących, jedną z podstawowych grup warsztatów edukacyjnych, stanowią warsztaty przeciwdziałania marnotrawieniu żywności. Wyrazem ograniczania marnotrawienia żywności



spoza PO PŻ jest również zaangażowanie organizacji partnerskich w dystrybucję świeżych warzyw i owoców objętych embargiem Federacji Rosyjskiej w ramach mechanizmu wycofania z rynku produktów nieprzeznaczonych do sprzedaży, przekazywanych nieodpłatnie osobom potrzebującym. Należy podkreślić, że dzięki temu asortyment produktów dostępnych dla osób potrzebujących jest bardziej zróżnicowany. Organizacje pozyskują także żywność z innych źródeł, która z różnych powodów nie zostaje przeznaczona do sprzedaży – np. uszkodzenia mechaniczne opakowań, które nie wpływają na jakość produktu, krótki termin przydatności, itp. W sezonie letnim, zwłaszcza podczas upałów organizacje partnerskie odnotowują nasilenie darowizn od producentów i dystrybutorów przetworów mlecznych. Zapewnienie szybkiej dystrybucji do osób potrzebujących zapobiega ich zmarnowaniu.

Jeśli chodzi o zagospodarowanie odpadów, przede wszystkim opakowań zbiorczych po produktach przeznaczonych do dystrybucji, organizacje partnerskie prowadzą ich segregację i przekazują wyspecjalizowanym firmom do utylizacji zgodnie z zasadami gospodarowania odpadami określonymi przez samorządy lokalne.

2.2.5. Należyte zarządzanie finansami

Zgodnie ze Specyfikacją Istotnych Warunków Zamówienia, koszt zakupu artykułów spożywczych współfinansowanych ze środków FEAD, stanowi iloczyn ilości artykułu spożywczego i najkorzystniejszej ceny zaproponowanej w ofertach przetargowych. Koszt zakupu odnosi się do towaru dostarczonego do magazynów OPR, tj. obejmuje wartość artykułu spożywczego oraz transportu do magazynów. Zastosowana metoda kalkulacji zapewnia przejrzyste i efektywne wydatkowanie środków z FEAD.

Zgodnie z informacjami zawartymi w sprawozdaniach organizacji partnerskich, wydatki związane z transportem, administrowaniem i magazynowaniem żywności oraz realizacją działań w ramach środków towarzyszących są prowadzone w oparciu o zasady oszczędności, konkurencyjności i skuteczności. Znajduje to odzwierciedlenie m.in. w stosowaniu procedury rozpoznania rynku przy wyborze wykonawcy zewnętrznego. W celu ograniczenia kosztów administracyjnych wiele organizacji korzysta z nieodpłatnej dobrowolnej pomocy ze strony nieetatowych współpracowników oraz wolontariuszy. W miarę możliwości wykorzystywana jest dostępna infrastruktura własna organizacji, np. organizowanie magazynów w obiektach użyczonych nieodpłatnie przez samorządy lokalne, przewożenie żywności z magazynów OPR do OPL samochodami dostawczymi pozostającymi w dyspozycji



organizacji, pomoc wolontariuszy w pracach magazynowych, a także współpraca w tym zakresie z zakładami karnymi, placówkami dla osób bezdomnych, organizacjami abstynenckimi, itp., prowadzenie warsztatów w ramach środków towarzyszących nie tylko przez specjalistów zewnętrznych, ale również działaczy społecznych i pracowników organizacji partnerskich posiadających niezbędne wykształcenie i doświadczenie zawodowe wymagane dla trenerów.

2.2.6. Zasada partnerstwa i zaangażowanie wszystkich zainteresowanych podmiotów

Zgodnie z art. 5, ust. 1 rozporządzenia ogólnego Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. oraz z rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) nr 240/2014 z dnia 7 stycznia 2014 r. w sprawie europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, zasada partnerstwa była i jest realizowana na wszystkich etapach realizacji PO PŻ: w fazie programowania, w fazie wdrażania oraz w fazie monitorowania i ewaluacji.

Przed rozpoczęciem postępowania przetargowego na zakup żywności zostały przeprowadzone konsultacje z udziałem przedstawicieli OPO dotyczące ilości poszczególnych artykułów spożywczych objętych zamówieniem. Stanowiska wyrażone przez OPO reprezentowały również postulaty i opinie OPR oraz OPL prowadzących bezpośrednią dystrybucję żywności wśród najbardziej potrzebujących.

Zarządzeniem nr 2 z 28.01.2015 r. Ministra Pracy i Polityki Społecznej przy IZ MRPiPS został powołany Zespół Doradczy ds. Wdrażania PO PŻ. Do jego zadań należy w szczególności:

- 1) rekomendowanie zmian dotyczących alokacji środków na poszczególne zadania w ramach PO PŻ;
- 2) wydawanie opinii w zakresie poziomu kryteriów dochodowych na dany podprogram;
- 3) okresowe monitorowanie postępu w zakresie realizacji PO PŻ;
- 4) monitorowanie realizacji zasady komplementarności PO PŻ i programów finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich;
- 5) analizowanie rocznych i końcowych sprawozdań z realizacji PO PŻ i ich opiniowanie;



- 6) przedkładanie propozycji zmian oraz opiniowanie zmian w PO PŻ zaproponowanych przez Instytucję Zarządzającą, w tym dotyczących szczegółowych wytycznych obowiązujących w PO PŻ.

Dobór partnerów do Zespołu Doradczego został przeprowadzony w taki sposób, aby zapewnić reprezentatywność właściwych zainteresowanych stron, tj. przedstawicieli władz regionalnych i lokalnych, krajowych instytucji publicznych odpowiedzialnych za stosowanie zasad horyzontalnych, w tym podmiotów do spraw promowania równego traktowania, utworzonych zgodnie z dyrektywą Rady 2000/43/WE, dyrektywą Rady 2004/113/WE oraz dyrektywą 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, a także partnerów społecznych reprezentujących społeczeństwo obywatelskie. Wszyscy partnerzy, których przedstawiciele są członkami Zespołu Doradczego to podmioty działające w obszarze związanym z wykorzystaniem FEAD, zgodnie z art. 3, ust. 1, pkt. c) rozporządzenia delegowanego KE nr 240/2014.

W 2016 r. odbyły się łącznie 3 posiedzenia Zespołu Doradczego. Głównym tematem spotkań była bieżąca realizacja Programu oraz pojawiające się trudności we wdrażaniu. Konsultowane były również istotne zmiany treści dokumentów wdrożeniowych – Wytycznych Instytucji Zarządzającej, itp. Ponadto na posiedzeniu w czerwcu 2016 r. omawiano szczegółowo projekt sprawozdania rocznego za 2015 r. przed jego przekazaniem do Komisji Europejskiej. W spotkaniu, które odbyło się w grudniu 2016 r. uczestniczyli dodatkowo przedstawiciele Komisji Europejskiej. Podczas posiedzenia omawiano w szczególności postępy w zwiększeniu zasięgu terytorialnego Programu w poszczególnych województwach, jak również dyskutowano nad niezbędnymi zmianami w asortymencie artykułów spożywczych na potrzeby kolejnego Podprogramu 2017, którego rozpoczęcie planowane jest na sierpień 2017 r. Przedstawiciele organizacji partnerskich dzielili się spostrzeżeniami co do popularności poszczególnych produktów wśród osób najbardziej potrzebujących i zgłaszali propozycje uwzględnienia nowych, na które zaobserwowali zwiększenie zapotrzebowania. Na podstawie takich konsultacji zdecydowano m.in. o wprowadzeniu do zestawu produktów bezglutenowego makaronu kukurydzianego, jako uzupełnienia dla dystrybuowanego dotychczas makaronu pszennego jajecznego, co uwzględnia potrzeby osób stosujących dietę bezglutenową ze względów zdrowotnych. Ponadto wypracowano wspólne stanowisko, aby w większym stopniu uwzględniać przy doborze produktów do dystrybucji zmodyfikowaną piramidę zdrowego



żywienia, której podstawę stanowią obecnie warzywa i owoce w miejsce produktów zbożowych.

Należy podkreślić, że realizacja PO PŻ opiera się w głównej mierze na organizacjach partnerskich regionalnych i lokalnych będących jednostkami organizacyjnymi organizacji partnerskich ogólnopolskich, co znacząco ułatwia proces komunikacji pomiędzy nimi. Cyklicznie organizowane są spotkania OPO z przedstawicielami OPR, które z kolei organizują spotkania z OPL. Podczas spotkań poruszane są takie zagadnienia jak: bieżące problemy we wdrażaniu Programu i sposoby ich rozwiązywania, wyniki kontroli Instytucji Pośredniczącej w OPR i OPL i analiza zaleceń pokontrolnych, indywidualne trudności w bieżącej realizacji PO PŻ przez poszczególne OPR/OPL.

2.3. Wspólne wskaźniki

Tabela 8. Zestawienie wspólnych wskaźników zgodnie z Rozporządzeniem 1255/2014

NR	NAZWA WSKAŹNIKA	2014	2015 ²	2016
1	Łączna kwota kwalifikowanych wydatków publicznych zaakceptowanych w dokumentach przedstawiających warunki wsparcia działań (EUR)	9 299 521,09	80 003 086,28	77 223 625,88
2	Łączna kwota kwalifikowanych wydatków publicznych poniesionych przez beneficjentów i zapłaconych podczas wdrażania działań (EUR)	0	0	46 193 124,23
2 a)	Łączna kwota kwalifikowanych wydatków publicznych poniesionych przez beneficjentów i zapłaconych podczas wdrażania działań związanych z zapewnieniem pomocy żywnościowej (EUR)	0	0	46 193 124,23
2 b)	Łączna kwota kwalifikowanych wydatków publicznych poniesionych przez beneficjentów i zapłaconych podczas wdrażania działań związanych z zapewnieniem podstawowej pomocy materialnej (EUR)	0	0	0
3	Łączna kwota kwalifikowanych wydatków publicznych zgłoszonych Komisji (EUR)	0	0	74 526 000,71
4	Ilość owoców i warzyw	0	9 208,31	10 658,48
5	Ilość mięsa, jaj, ryb i owoców morza	498,12	8 785,61	9 033,31

² Pogrubioną czcionką zaznaczono dane skorygowane (szczegółowy opis na str. 24 sprawozdania)



6	Ilość mąki, chleba, ziemniaków, ryżu i innych produktów skrobiowych	926,73	16 343,65	15 876,93
7	Ilość cukru	1 246,99	7 576,41	6 117,35
8	Ilość produktów mlecznych	1 241,17	13 841,90	10 602,93
9	Ilość tłuszczów, oleju	619,54	4 470,93	4 627,65
10	Liczba gotowych posiłków i innych produktów żywnościowych (nie ujętych w wyżej wymienionych kategoriach)	0	0	0
11	Łączna ilość udzielonej pomocy żywnościowej (w tonach) ³	4 532,55	60 226,81	137 463,95
11 a)	Procentowy udział żywności, w przypadku której w ramach PO pokryto jedynie koszty transportu, dystrybucji i magazynowania	0	0	0
11 b)	Procentowy udział produktów żywnościowych współfinansowanych przez Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym w łącznej ilości żywności dostarczonej przez organizacje partnerskie	9,9%	60,58%	41,40%
12	Łączna liczba dostarczonych posiłków całościowo lub częściowo finansowanych w ramach PO	0	336 668	1 320 142
13	Łączna liczba dostarczonych paczek całościowo lub częściowo finansowanych w ramach PO	613 158	6 380 478,00	5 411 258
14	Łączna liczba osób otrzymujących pomoc żywnościową	374 889	1 199 424⁴	1 183 227
14 a)	Liczba dzieci w wieku 15 lat i poniżej	130 890	542 796	371 034
14 b)	Liczba osób w wieku 65 lat i powyżej	20 854	97 883	63 724
14 c)	Liczba kobiet	200 843	836 645	587 358
14 d)	Liczba migrantów; osób obcego pochodzenia; mniejszości narodowych (w tym społeczności marginalizowane; takie jak Romowie)	4 474	30 338	11 554

³ Przyjęto, że 1 tys. l = 1 t

⁴ Łączna liczba osób objętych pomocą w ramach Podprogramu 2015. Poprzednio sprawozdana wartość wskaźnika była zawyżona prawdopodobnie przez podwójne uwzględnienie niektórych osób, które otrzymały pomoc w ramach Podprogramu 2014 (styczeń-luty 2015) i Podprogramie 2015 (maj-grudzień 2015).



14 e)	Liczba osób niepełnosprawnych	54 475	245 516	184 147
14 f)	Liczba osób bezdomnych	7 466	34 750	24 903

Wyjaśnienia dotyczące tabeli wspólnych wskaźników przedstawionej w pkt. 2.3

- **Wskaźniki wejściowe (1-3)**

Szczegółowe zestawienie danych przedstawiono poniżej:

Tabela 9. Zestawienie wskaźników wejściowych

Operacja	Podmiot	1-Łączna kwota z dokumentów przedstawiających warunki wsparcia działań		2-Łączna kwota kwalifikowanych wydatków publicznych poniesionych przez beneficjentów i zapłaconych podczas wdrażania działań ⁵		3-Łączna kwota kwalifikowanych wydatków publicznych zgłoszonych Komisji	
		PLN	EUR	PLN	EUR	PLN	EUR
Operacja I	Agencja Rynku Rolnego	297 274 550,12	68 638 778,60	179 662 728,42	40 556 836,14	301 858 865,97	68 709 533,22
Operacja II	Caritas Polska	5 186 434,92	1 170 779,23	1 364 470,34	308 013,80	22 741 243,08	5 141 510,02
	Federacja Polskich Banków Żywności	16 068 692,22	3 627 326,17	12 098 096,52	2 731 008,94		
	Polski Czerwony Krzyż	2 146 643,68	484 580,62	1 135 992,02	256 437,4		
	Polski Komitet Pomocy Społecznej	6 325 684,14	1 427 951,90	3 509 762,25	792 289,27		
Operacja III⁶	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (IZ)	1 684 155,00	380 179,01	835 058,40	188 505,02	2 923 038,37	674 957,48
	Agencja Rynku Rolnego (IP)	5 536 405,00	1 249 781,03	5 321 644,28	1 201 301,22		

⁵ Wskaźnik 2 jest tożsamy ze wskaźnikiem 2a „Łączna kwota kwalifikowanych wydatków publicznych poniesionych przez beneficjentów i zapłaconych podczas wdrażania działań związanych z zapewnieniem pomocy żywnościowej”. Wskaźnik 2b „Łączna kwota kwalifikowanych wydatków publicznych poniesionych przez beneficjentów i zapłaconych podczas wdrażania działań związanych z zapewnieniem podstawowej pomocy materialnej” nie ma zastosowania do Programu Operacyjnego wdrażanego w Polsce.

⁶ Wskaźniki dotyczące Operacji III „Pomoc techniczna” zostały wliczone do wartości ogółem wskaźników 1 i 2 zgodnie z *Guidance Fiche: Monitoring under FEAD* z dnia 12.05.2015 r.



	Ministerstwo Finansów (IC)	651 000,00	146 955,91	541 124,90	122 152,85		
	Ministerstwo Finansów (IA)	431 000,00	97 293,39	162 043,89	36 579,58		
	Razem	335 304 565,08	77 223 625,88	204 630 921,02	46 193 124,23	327 523 147,42	74 526 000,71

Wartości kwot wyrażone w Euro zostały wyliczone zgodnie z kursem PLN/EUR z wykorzystaniem danych Europejskiego Banku Centralnego : http://ec.europa.eu/budget/contracts_grants/info_contracts/infoeuro/infoeuro_en.cfm.

- **Wskaźniki produktu dotyczące dostarczonej pomocy żywnościowej (4-11)**

W 2016 r. dystrybuowane były następujące artykuły żywnościowe:

a) **W okresie styczeń – czerwiec 2016 r.**

Tabela 10. Produkty dystrybuowane w Podprogramie 2015

owoce i warzywa	mięso, jaja, ryby i owoce morza	mąka, chleb, ziemniaki, ryż i inne produkty skrobiowe	cukier	produkty mleczne	tłuszcze, olej
groszek z marchewką	mielonka wieprzowa	makaron świderki		mleko UHT	
sok jabłkowy		ryż biały		ser podpuszczkowy dojrzewający	
koncentrat pomidorowy	klopsiki w sosie własnym	kasza jęczmienna	cukier biały	ser topiony	olej rzepakowy
dżem truskawkowy		płatki kukurydziane			
		kawa zbożowa instant			



b) W okresie sierpień – grudzień 2016 r.

Tabela 11. Produkty dystrybuowane w Podprogramie 2016

owoce i warzywa	mięso, jaja, ryby i owoce morza	mąka, chleb, ziemniaki, ryż i inne produkty skrobiowe	cukier	produkty mleczne	tłuszcze, olej
groszek z marchewką	gulasz wieprzowy z warzywami	makaron jajeczny	cukier biały	mleko UHT	olej rzepakowy
fasola biała	filet z makreli w oleju	ryż biały		ser podpuszczkowy dojrzewający	
koncentrat pomidorowy	szynka drobiowa	herbatniki			
powidła śliwkowe	szynka wieprzowa				
	pasztet wieprzowy				

Wartości wskaźników wyrażono w tonach, przy czym przyjęto, że 1 tys. litrów to 1 tona.

Należy zaznaczyć, że dobór asortymentu produktów żywnościowych będących przedmiotem dystrybucji jest każdorazowo konsultowany z przedstawicielami organizacji partnerskich.

- **Wskaźnik produktu 11b**

Udział produktów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym w łącznej ilości dostarczonej pomocy żywnościowej został wyliczony na podstawie następujących danych przekazanych przez organizacje partnerskie:



Tabela 12. Udział żywności z FEAD w żywności dystrybuowanej ogółem

L.p.	Organizacja partnerska	Łączna ilość dostarczonej pomocy żywnościowej (t)	Łączna ilość dostarczonej pomocy żywnościowej współfinansowanej z FEAD (t)	Udział dostarczonej pomocy żywnościowej współfinansowanej z FEAD (%)
1	Federacja Polskich Banków Żywności	109 860,99	38 187,66	34,76
3	Polski Komitet Pomocy Społecznej	19 153,39	11 210,97	58,53
2	Caritas Polska	5 106,45	4 206,45	82,00
4	Polski Czerwony Krzyż	3 343,12	3 311,56	99,06
Razem		137 463,95	56 916,64	

Łączna ilość dostarczonej pomocy żywnościowej przez organizacje partnerskie w 2016 r. z uwzględnieniem żywności pozyskiwanej z innych źródeł wyniosła 137 463,95 ton, w tym 56 916,64 ton żywności współfinansowanej z FEAD. W związku z tym udział żywności współfinansowanej z FEAD w łącznej ilości żywności dostarczonej odbiorcom końcowym wynosi **41,40%**.

Warto podkreślić, że w porównaniu do danych za 2015 r. udział żywności współfinansowanej z FEAD w łącznej ilości żywności dystrybuowanej przez organizacje partnerskie zmniejszył się z ok. 60% do ok. 40% w 2016 r. Spadek ten należy ocenić pozytywnie oznacza bowiem wzrost uzysku przez organizacje żywności z innych źródeł, co pozwala na lepsze zaspokojenie potrzeb żywnościowych osób najbardziej potrzebujących.

• **Wskaźniki produktu 12-13**

W okresie od stycznia do czerwca 2016 r., zgodnie z Wytycznymi Instytucji Zarządzającej dla Podprogramu 2015, przez paczkę żywnościową dla 1 odbiorcy końcowego należy rozumieć zestaw co najmniej 6 rodzajów artykułów spożywczych z co najmniej 3 grup towarowych, przy czym zestaw artykułów spożywczych w Podprogramie 2015 obejmował:

- 7 opakowań makaronu świderki (500 g),
- 4 opakowania ryżu (1 kg),
- 8 opakowań kaszy jęczmiennej (500 g),
- 4 opakowania kawy zbożowej instant (200 g),



- 3 opakowania płatków kukurydzianych (500 g),
- 8 opakowań mleka UHT (1 l),
- 2 opakowania sera podpuszczkowego dojrzewającego (400 g),
- 12 opakowań sera topionego (100 g),
- 5 opakowań groszku z marchewką (400 g),
- 4 opakowania soku jabłkowego (1 l),
- 7 opakowań koncentratu pomidorowego (160 g),
- 5 opakowań dżemu truskawkowego (390 g),
- 10 opakowań mielonki wieprzowej (400 g),
- 4 opakowania klopsików w sosie własnym (850 g),
- 5 opakowań cukru białego (1 kg),
- 2 opakowania oleju rzepakowego (1 l).

Zgodnie z treścią Wytycznych obowiązujących w Podprogramie 2015, pomoc żywnościowa powinna być wydawana osobom najbardziej potrzebującym równomiernie w trakcie całego okresu dystrybucji w Podprogramie 2015, tj. co najmniej w pięciu paczkach żywnościowych.

Zgodnie z treścią Wytycznych obowiązujących w Podprogramie 2016, każdemu odbiorcy końcowemu w trakcie trwania całego Podprogramu przysługują następujące ilości poszczególnych produktów spożywczych:

- makaron jajeczny 5 kg,
- ryż biały 5 kg,
- herbatniki 2 kg,
- mleko UHT 9 l,
- ser podpuszczkowy dojrzewający 2,4 kg,
- groszek z marchewką 3,20 kg,
- fasola biała 3,20 kg,
- koncentrat pomidorowy 1,28 kg,
- powidła śliwkowe 1,20 kg,
- gulasz wieprzowy z warzywami 4,25 kg,
- filet z makreli w oleju 1,36 kg,
- szynka drobiowa 2,70 kg,
- szynka wieprzowa 0,3 kg,
- pasztet wieprzowy 0,16 kg,



- cukier biały 4 kg,
- olej rzepakowy 4 l.

Należy podkreślić, że zestaw produktów jest stały w danym podprogramie, tzn. przysługuje każdemu odbiorcy końcowemu w takiej samej ilości. Zgodnie z przyjętą definicją w Podprogramie 2016 przez paczkę żywnościową należy rozumieć minimum kilka (tj. co najmniej trzy) artykułów spożywczych z różnych grup towarowych wydanych jednorazowo a wchodzących w skład zestawu w Podprogramie 2016. Przyjęto, że w uzasadnionych sytuacjach, (np. ze względu na stan zdrowia lub indywidualne potrzeby żywieniowe) dopuszcza się zamianę artykułu spożywczego na inny w odpowiedniej proporcji lub zwiększenie liczby opakowań określonych artykułów spożywczych, o ile OPR/OPL posiada takie możliwości. W przypadku rodzin z dziećmi dopuszcza się zwiększenie liczby opakowań artykułów spożywczych odpowiednio do potrzeb rodzin i możliwości OPR/OPL. W przypadku braku możliwości wydania sera podpuszczkowego dojrzewającego przez dany OPL/OPR (m.in. ze względu na brak warunków chłodniczych do przechowywania sera) konieczne jest zapewnienie zamiany tego artykułu na mleko UHT w odpowiednio zwiększonej proporcji.

W 2016 r. organizacje partnerskie wydały łącznie 1 320 142 posiłki. Zgodnie z Wytycznymi Instytucji Zarządzającej przez posiłek należy rozumieć każdy posiłek (śniadanie, II śniadanie, obiad – w szczególności gorący posiłek dwudaniowy lub jednodaniowy, podwieczorek, kolacja). Szczegółowe zestawienie liczby paczek oraz liczby posiłków prezentuje poniższa tabela.

Tabela 13. Zestawienie ilości wydanych paczek i posiłków

L.p.	Organizacja	Liczba paczek	Liczba posiłków
1	Federacja Polskich Banków Żywności	3 453 361	1 091 216
2	Polski Komitet Pomocy Społecznej	1 284 689	94 162
3	Caritas Polska	326 378	134 764
4	Polski Czerwony Krzyż	346 830	0
Łącznie		5 411 258	1 320 142

- **Wskaźniki rezultatu dotyczące dostarczonej pomocy żywnościowej (14a-f)**

W 2016 r. pomocą żywnościową w ramach Programu objęto łączną liczbę 1 183 227 osób. W całym Podprogramie 2016 założono wsparcie 1 330 000 osób, natomiast niniejsze sprawozdanie obejmuje częściowo Podprogram 2015 oraz Podprogram 2016 – stąd liczba



odbiorców jest mniejsza. Udział kobiet był nieco niższy niż mężczyzn (49,6%). Dzieci do 15 roku życia stanowiły ok. 31%, natomiast osoby starsze po 65 roku życia – ok. 5%.

Osoby niepełnosprawne stanowiły 15,5%, bezdomne – 2,1%, migranci i osoby obcego pochodzenia – 0,9%. Jednocześnie najliczniejszą grupę stanowiły osoby nienależące do żadnej z wyżej wymienionych grup – aż 71%.

Wskaźnik	Federacja Polskich Banków Żywności	Polski Komitet Pomocy Społecznej	Caritas Polska	Polski Czerwony Krzyż	Łączna wartość wskaźnika
Łączna liczba osób otrzymujących pomoc żywnościową	623 357	316 086	148 918	94 866	1 183 227
Liczba dzieci do 15 roku życia	201 734	100 799	37 555	30 946	371 034
Liczba osób starszych po 65 roku życia	32 825	16 036	9 698	5 165	63 724
Liczba kobiet	307 087	158 261	74 884	47 126	587 358
Liczba migrantów i osób obcego pochodzenia	9 433	1 089	444	588	11 554
Liczba niepełnosprawnych	96 907	50 216	19 999	17 025	184 147
Liczba bezdomnych	14 100	5 758	3 579	1 466	24 903
Liczba bezrobotnych	156 675	61 365	0	12 224	230 264
Liczba osób z pozostałych grup	449 745	200 102	124 896	66 618	841 361

- **Wyjaśnienie dotyczące korekty wskaźników ujętych w sprawozdaniu za 2015 r.**

W związku ze specyfiką realizacji PO PŻ 2014-2020 w formie odrębnych Podprogramów, które nie pokrywają się z latami budżetowymi, organizacje partnerskie są zobowiązane składać dwa rodzaje sprawozdań: sprawozdanie roczne będące podstawą sprawozdawczości do Komisji Europejskiej oraz sprawozdanie końcowe z realizacji danego Podprogramu.

Po zakończeniu realizacji Podprogramu 2015, który trwał do końca czerwca 2016 r. Polski Czerwony Krzyż, podobnie jak pozostałe organizacje partnerskie złożył do Agencji Rynku Rolnego sprawozdanie końcowe. Sprawozdanie końcowe za Podprogram 2015



obejmowało następujące zestawienia wskaźników: za okres maj-grudzień 2015 r. oraz za okres styczeń-czerwiec 2016 r. Dane do sprawozdań są zbierane przez ogólnopolskie organizacje partnerskie od poszczególnych organizacji partnerskich regionalnych i lokalnych. ARR weryfikując dane za Podprogram 2015 zidentyfikowała błędy porównując obie części sprawozdań z ilością artykułów przekazanych Polskiemu Czerwonemu Krzyżowi. Część artykułów została błędnie sprawozdana jako wydana osobom najbardziej potrzebującym w 2015 r. lub w 2016 r., lecz w ramach jednego Podprogramu 2015. Polski Czerwony Krzyż złożył stosowną korektę sprawozdania. Szczegółowe zestawienie danych za rok 2015 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Zestawienie wartości wskaźników rezultatu za rok 2015 z uwzględnieniem korekt przedstawionych przez Polski Czerwony Krzyż

Wskaźnik dot. ilości wydanej żywności	Wartość PCK (przed korektą)	Łączna wartość (przed korektą)	Wartość PCK (po korekcie)	Łączna wartość (po korekcie)	Różnica
Owoce i warzywa	647,28	9 209,56	646,03	9 208,31	-1,25
Mięso i ryby	500,49	8 784,71	501,39	8 785,61	0,90
Produkty skrobiowe	1 029,43	16 354,36	1 018,72	16 343,65	-10,71
Cukier	432,16	7 576,41	432,16	7 576,41	0,00
Produkty mleczne	952,39	13 843,18	951,11	13 841,90	-1,28
Olej	264,42	4 469,61	265,74	4 470,93	1,32
Razem	3 826,17	60 237,83	3 815,15	60 226,81	-11,02
Liczba paczek	365 362,00	6 303 877,00	441 963,00	6 380 478,00	76 601,00
Liczba posiłków	0,00	336 668,00	0,00	336 668,00	0,00

Tabela 15. Zestawienie liczby osób objętych wsparciem w ramach Podprogramu 2015

Wskaźnik	Federacja Polskich Banków Żywności	Polski Komitet Pomocy Społecznej	Polski Czerwony Krzyż	Łączna wartość wskaźnika
Łączna liczba osób otrzymujących pomoc żywnościową	779 101	327 430	92 893	1 199 424
Liczba dzieci do 15 roku życia	255 254	104 573	31 276	391 103



Liczba osób starszych po 65 roku życia	36 617	22 347	4 693	63 657
Liczba kobiet	383 448	166 532	45 924	595 904
Liczba migrantów i osób obcego pochodzenia	11 351	1 858	909	14 118
Liczba niepełnosprawnych	115 628	50 443	13 536	179 607
Liczba bezdomnych	19 528	5 526	1 616	26 670
Liczba bezrobotnych	191 738	88 330	22 314	302 382
Liczba osób z pozostałych grup	448 438	184 680	54 518	687 636

W Podprogramie 2015 pomoc żywnościową w ramach PO PŻ otrzymało łącznie ok. 1,2 mln osób. Liczba ta jest porównywalna z łączną liczbą osób objętych wsparciem w 2016 r. – 1 183 227. Należy mieć jednakże na względzie fakt, że w pierwszej połowie 2016 r. realizowany był Podprogram 2015, w którym za dystrybucję odpowiadały 3 ogólnopolskie organizacje partnerskie. W ramach Podprogramu 2016 zaplanowano udzielenie pomocy 1 330 000 osobom.